

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 181.

V Ljubljani, v petek, 7. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Po pošti prejemati:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravljalstvu prejemati:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
90 h na mesec.

Narodno in inserate
sprejema upravljalstvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17

Izhajava vsak dar, izvzemti
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Pij X.

Odredba ljubljanskega knezoškofj. stva.

Na koncu višjepastirske odredbe ob smrti papeža Leona XIII. je bilo za vse župne in samostanske cerkve odredeno sledeče: Brž ko se z gotovostjo izve izvolitev novega papeža, naj se vernikom takoj naznani in po možnosti prvo ali vsaj drugo potem sledečo nedeljo v vseh župnih in samostanskih cerkvah opravi slovesna zahvalnica s himno »Te Deum«. Seveda se potem opusti kolekta pro eligendo pri maši, pri litanijah in po pridigi; v kanonu in pri drugih molitvah pa naj se uvrsti ime novega papeža. Ako bi se kje pripetilo, da se prej izve o končani izvolitvi novega papeža, predno se je vršilo opravilo za sredo izvolitev, to opravilo seveda izostane; pač pa naj se prvo nedeljo potem v zahvalo poje slovesna sveta maša in »Te Deum«.

Zahvalna božja služba v Trstu.

V nedeljo se bo v baziliki sv. Justa in po drugih tržaških cerkvah peval po slovenski službi božji slovesen »Te deum« povodom izvolitve novega papeža.

Kronanje sv. očeta.

Rim. Sedaj je definitivno določeno, da se vrši kronanje sv. očeta Pija X. v nedeljo, dne 9. avgusta in sicer v cerkvi sv. Petra, kjer se delajo za to slovesni žurje velike priprave. Prišli so že tudi izdajati vstopnice. Papež Leon XIII. je bil, kot znano, kronan v sikstinski kapeli.

Sveti oče blagoslavlja dunajsko društvo katoliških rokodelskih pomočnikov.

V Rimu bivajoči kardinal Grusch je sporočil predsedniku Michele prvi blagoslov sv. očeta Pija X. društvu rokodelskih pomočnikov, v čegar imenu je kardinal izrazil udanost društvenih članov.

Diplomatični zastop pri sv. očetu.

Rim. Sv. oče Pij X. je uradno sprejel včeraj popoldne v sobanah državnega tajnika Rampolle diplomatični zastop, katerega člani so bili v uniformah. Ko je sv. oče, spremljan od svojega dvora, zasedel prestol, je višji komornik msgr. Bieleli pripeljal diplomatične zastopnike, v katerih imenu je starosta portugalski poslanik Martins d'Antas imel kratek nagovor v francosčini, v katerem je izrazil voščila diplomatičnih zastopnikov.

Sv. oče je odgovoril v ital. jeziku. Zahvalil se je za voščila, ki ne veljajo njegovi osebi, marveč visoki službi, ki jo ima kot vladar cerkve. Papež je izražal voščila za suverene in ljudstva ter naglašal, da je cerkev prava naravna opora suverenov, vlad in zakonov, ter sklenil z opombo, da cerkev želi, da se čim prej utrdi mir v splošni blagor.

Ko je sv. oče podelil apostolski blagoslov, mu je msgr. Bieleli predstavljal posamezne člane diplomatičnega zastopstva, ki so poljubili papežu roko.

Prihodnji konzistorij.

Rim. Sveti oče je sklenil, da se že v ponedeljek vrši tajni konzistorij, v katerem bo imenovan nekaj novih kardinalov. V četrtek se vrši javni konzistorij, v katerem dobe kardinalski klobuk kardinali, ki jih je imenoval pred kratkim rajni papež Leon XIII.

Kdo bo državni tajnik?

Rim. Tekom predvčeršnjega popoldne se je sveti oče razgovarjal s kardinali Vannutelli, Francica Nava in Ferrata. Nekateri sodijo, da bo eden izmed teh treh kardinalov določen za državnega tajnika. Drugi viri pa trdijo, da bo zavzel to mesto kardinal Agliardi.

Rim. Sv. oče je ponudil drž. tajništvo kardinalu Satolli, ki pa je to službo odklonil. Nato je bila ponudena kardinalu Cavignis, ki si je izprosil pomisleka do danes zjutraj.

Sv. oče — bolehen.

Vse častitelje sv. očeta Pija X. bode jako užalostila vest nekaterih rimskih listov, da ima Pij X. srčno napako.

Pij X. in italijanska vlada.

Italijanski ministerski predsednik Zanardelli je vsem prefektom brzojavno sporočil, naj se ne udeležijo nikakih cerkvenih slovesnosti povodom izvolitve novega papeža, ker se ta izvolitev ni uradno naznani italijanski vladi. — To je nov dokaz, da se razmerje mej Vatikanom in Italijo ni spremenilo.

Družba sv. Cirila in Metoda.

(XVIII. velika skupščina v Litiji 6. avg. 1903.)

Trg Litija in sosedno Smartno sta po vsej Sloveniji znana po svoji veliki požrtvovalnosti za našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. Umestno je torej bilo in znak hvaležnosti, da je vodstvo družbe letos v Litijo sklicalo redno veliko skupščino in nato popoldne skupščinarje popeljal v prijazno Smartno. Obžalovati in grajati pa moramo, da je bila udeležba jako slaba, osobito pa iz središča Slovenije. Ali že ogenj pojema, ali se navdušenost ohlaja in izumirajo ideali? Upajmo, da ne in da Slovenci ne pozabijo potrebe in koristi naše šolske družbe.

Kakor smo že včeraj sporočili, bila sta Litija in Smartno krasno odličena z zastavami, zelenjem in cvetjem, bil je pravi narodni praznik za narodno prebujeno prebivalstvo. Na kolodvoru je zjutraj iz Ljubljane došle goste pričakovala velika množica domačinov z godbo in gasilnim društvom. V imenu domačih duhovščine je došle goste prijazno pozdravil g. dekan Zlogar ter g. prvomestniku izročil pokroviteljsko dekanjske duhovščine. Imenom narodnega ženstva je gospica Ana Meškova navdušeno govorila naslednji pozdrav:

Prečastitljivi gospod predsednik!

Velečislani gostje!

Preljubenzjivi prijatelji slovenske mladine! V tisti lepi in ljubi materini besedi, za katero ste pokazali vi že toliko trudapolnega dela in plemenitega srca, bodite nam tukajšnjim Slovenkam najiskrenejše pozdravljeni in najpripravljeniji sprejeti. Ali to ni pozdrav in vsprejem samo našega veselja, marveč še mnogo bolj izraz našega posebno vzvišenega navdušenja in ponosa, da ste nas počastili s svojim velevažnim obiskom. K temu pozdravu dostavljamo še eno željo in eno prošnjo. Zelja naša je, da bi vaša osemnajsta skupščina, ki jo boste vršili danes kakor vsako leto z veliko vnemo, našla hvaležnega odmeva od vseh strani in zaželenega vspeha po slovenski zemlji. Prošnja pa je ta: Da bi blagovolili sprejeti ta slovenski (trobojni) šopek, ki ga Vam poklanjamo tukajšnje Slovenke v znamenju ljubezni in spoštovanja. Seveda venljivi šopek kmalu ovane, nikakor pa ne bo ovenela naša zvestoba do materine zemlje in materine besede in do vseh rodoljubih ter mladinskih plemenitih src! Ziveli vsi! Ziveli stotisočkrat!

Obema se je iskreno zahvalil prvomestnik monsgr. Zupan. Skupni zajutrek je bil na »Pošti« tik kolodvora mej umetno prirejen zelenjem.

Ko so okoli 9. ure došli skupščinarji s štajerskim vlakom, vršil se je glavni pozdrav pri slavaloku ob mostu, kjer je goste pozdravil trški župan g. Damjan, nato pa imenom litijske podružnice blagor. gospa Dietrichova spregovorila:

Prečastiti gospod monsignor, veležaluzni članek družbe sv. Cirila in Metoda! Visokocenjeni skupščinarji!

V imenu podružnice litijske Vam klidem z navdušenjem: Dobro došli!

Sprejmite tu ob bregu bistre Save Iskrene, srčne članov vseh pozdrave! Za Vas, ki z nami se žrtvujete, In z nami se za dom bojujete, Za Vas je danes trg okrasil se; Zatorej k nam — le k nam, ker naši ste.

Blagovolite, prečastiti gospod predsednik, prosim najljubljeneje, prevzeti še darček, ki ga družbi poklanja podružnica naša.

In prvomestniku je poklonila za družbo 200 kron.

Imenom litijske mladine je pozdravil krepek deček v gorenjski narodni noši:

Ljubljani mladinojubi!

Dragi gostje! Zlata srca mladim srcem posvečena trudite se za mladino kakor mati se nobena ne bi mogla truditi!

Mi smo srečni!... Tam ob Savi šolski dom se nam odpira — Ali mnoga druga deca kakor pastorka umira marsikje in marsikdaj.

Tuja mati s trdim kruhom s tujo hrani jih besedo in za njimi majka Slava kot pastir za svojo čedo hodi... plaka noč in dan.

Hvala vam! da ste se vneli za rešitev te mladine: Več mladine bo slovenske več bo naše domovine več blaginje in moči.

Dragi gostje! Zlate duše mladim srcem posvečene, vaši družbi kakor majki iz ljubezni se ognjene radostno poklanjamo!

Litijske dame so goste obsipale s šopki. — Ob pol 10. uri je domači gosp. duhovnik Zupančič daroval sv. mašo, pri kateri so domači pevci krasno peli. Ob pol 11. uri je bilo zborovanje v gostilni gosp. Oblaka.

Prvomestnik monsgr. Zupan pozdravi skupščino, predstavi vladnega zastopnika g. višjega komisarja Kleina ter predlaga, naj skupščina izvoli častnim članom starost slovenskega in veležaluznega podpredsednika družbe g. Luko Svetca. Skupščinarji navdušeno in soglasno pritrdijo predlogu, izražajoč zahvalo in priznanje g. L. Svetcu in njegovi rodbini za veliko požrtvovalnost družbi na korist. Prvi častni član je bil pokojni oče in vodja koroških Slovencev, Andrej Einspieler. Drugi in sedaj edini je g. L. Svetec, ki se je v svojem, svoje rodbine in v imenu Litije toplo zahvalil za to priznanje.

Nato je poročal glavni tajnik g. dekan Zlogar, kakor sledi:

Investija tajništva

na XVIII. veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji 6. avg. 1903.

Slavna skupščina!

Kar pride, zopet odide. Društva nastajajo in zginjajo. Kakor nanese potreba, snujejo se razna društva. Našo družbo sv. Cirila in Metoda je v življenje poklicala že skrajna sila, v koji se je nahajala šolska mladež, osobito po obmejnih krajih naše slovenske domovine. Naša družba ima let svojo zgodovino za seboj — dolgih 17 let. Ta zgodovina — o kateri govoré »Vestniki šolske družbe sv. Cirila in Metoda« v svojih 15 zvezkih, zadnji je izšel l. 1902, je častna za nas, sramotna za naše narodne nasprotnike. Častna — pravimo — za nas, ker se borimo za vzvišene ideje. Mi hočemo priboriti vsej slovenski mladini po vsej domovini pravico podukain vzgoje v mili materiniščini, kjerkoli se jej ta krati in zabranjuje v kljub jasnemu državnemu zakonu.

Sramotna je ta zgodovina za naše nasprotnike; kajti oni se na laški in na nemški strani boré proti zdravemu razumu, proti božjemu, naravnemu in državnemu pravu; naši nasprotniki za sebe zahtevajo narodno vzgoje in jo imajo, a nam je ne privoščijo in kjerkoli morejo iznaredujejo slovenske otroke.

In država, ki mora biti zaščitnica vsem narodom — to gleda, to trpi, mesto da bi vzela sama v roke šolstvo ter ga uredila vsakemu narodu v zmislu njegovih potreb

ter tako zadovoljila vse svoje narode. Zal da se ne poslušajo blagohotni nasveti dobromislelih in sicer celo nemških mož. Naj omenjamo tu samo, kar piše znani državnik baron Helfert (v »Kultur« 1903 str. 304 ozir. »Mir« št. 24 l. 1903) o naših avstrijskih razmerah: »Vsakatera država more obstati in se razviti le na tistih podlagah, na katerih je nastala. O jednotni državi po francoskem uzorcu v Avstriji nemoremo govoriti. Avstrija je nastala po združenju mnogih samopravnih delov in le v tem sestavu more obstati. — Združena celota zajema svojo moč iz zdravja in moči svojih delov... Jaz sem danes še prepričan, da bi vse v naši lepi Avstriji bilo lepše, če bi se tirjatvam raznih narodov bolj ustrezalo, kakor se zdaj godi. Najvažnejši del narodnostne enakopravnosti pa je ravnopravnost v šoli, in tega načela sem se vedno držal. Moji svetovalci so me pošteno podpirali, vzlasti odločni Eksner. Ko se je nekoč govorilo o ravnopravnosti Rusinov, mi je leta pisal:

»Načelo enakopravnosti tirja, da je ljudski jezik tudi učni jezik v šoli«.

Temu pač vsak pravičnomisleč državljan lahko pritrdi. In vendar uprav Rusini in Slovenci trpe največje krivice. Zato si pa pomagajo, kakor vedo in znajo. Zato ima družba sv. Cirila in Metoda že dolgoletno zgodovino, ki bo pričala poznim potomcem, kako trnjevo pot je hodilo slovensko šolstvo, predno je zmagovalo na vsej fronti.

Ze osemnajstih stopa danes pred Vas, št. skupščinarji, vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, da Vam razgrne zgodovino preteklega 17. leta. Ako izvestitelju sledite, uverili se bode, da je naša družba zvesta ostala svojim tradicijam tako, da pred Vami stoji, kakor ob prvi skupščini nespremenjenih nazorov ter visoko vihti naš trobojni prapor slovenski.

O podružnicah.

Kakor drevo brez vej, tako bi naša družba ne vsevala brez podružnic, iz njih zajema svojo življensko moč. Lani smo izkazali skupno 144 podružnic. O vseh se ne more trditi, da bi bile vstrajale pri prvotni navdušenosti, skoro tretjina se sme šteti mej »speče«. Najbolj žalostno je, ako podružnica, ki se je svojočasno osnovala z veliko gorečnostjo, ter zbiral v tistem kraju vsaj bolj zavedne rodoljube okrog svojega ognjišča, valed malenkostnih osebnosti zaspi, ali se celo razdrži, kar se je baje v par slučajih zgodilo, dasi vodstvo o tem ni obveščeno. Čudno bi bilo, da bi se ne dobilo par rodoljubov, ki bi jej vdihnili nove življenske moči. Gotovo bi bilo sramotno za kraj, ki ima že narodno postojanko, če jo brez boja prepusti nasprotniku.

Tekom upravnega leta so bile ustanovljane naslednje podružnice: Tek. št. 145. »Gorenja Radgona« na Štajerskem (javljena še-le letos, osnovana 1901.), št. 146. »Polzela« na Štajerskem; št. 147. »Zice pri Lošah« na Štajerskem. Tako je tudi zelena Štajerska za našo družbo bolj ozelenela. Št. 148. »Zenska podružnica v Novem Mestu«, št. 149. Podružnica za »Jesenice-Koroško Belo«. Osobito ta podružnica, ustanovljena dne 2. avgusta, mora razveseliti slehernega Slovence, kateri opazuje borbo rodoljubov v »Gorenjski delini« uprav na kraju, kjer kmalu prisopiha hlapon pod Rožico in etvori tesnejšo zvezo s koroškimi brati. A vedite, rojaki, da po tistih progih pride tudi sovrag, ki bo sejal ljuliko med pšenico. Most do Adrije bo po tej železnici prej zgotovljen.

Začetkom avgusta torej vodstvo beleži v glavni knjigi vкуп 149 podružnic, in sicer: 82 mešanih, 30 meških in 37 ženskih s približno 10000 člani, mej temi 322 pokroviteljev, 1180 ustanovnikov, 5282 letnikov, drugi so podporniki.

Radostnim srcem pripomnimo, da število ženskih podružnic za sedem presega ono meških. Slovensko ženstvo se je v naši družbi tako lepo organizovalo, da se lahko postavi v zgled ženstvu številnejših narodov, nego smo mi.

Brezdovno izročajo slovenske dame naši družbi največje prispevke, kar spričujejo tudi letošnje pokroviteljnine. Letos smo tretjo stotino pokroviteljev že daleč presegli.

Družbeni zavodi.

Društveniki žele vedeti, kako so se obračali njih darovi, ki so jih položili na domovinski altar. Stopijo naj z nami v zgojevalne in učne zavode in ogledajo naj si mladež, ki se zbira ob družbinem ognjišču. Njih zgodovinski razvoj so popisali že prejšnji »Vestniki«, torej jih kar naštejemo:

1. Prvi otroški vrtec ali zabavišče v Celju. To leto je zahajalo vanj 45 otrok.

2. Otroški vrtec v Mariboru (56 otrok), ki se nahaja v matici št. šolskih sester, od koder nam pošiljajo izbornih učnih moči, ki so za stalnost naših učnih zavodov neizogibno potrebne.

3. Istotako vodijo našo jednorazrednico na Muti. Ob šumedi Dravi navzgor pridemo k bratom Korošcem, katerim je naša družba naklonila doslej najlepši zavod.

4. četverorazrednico v St. Rupertu pri Velikoveni (74 dečkov in 137 deklic). V zavodu je internat s 26 deklicami, kateri se toplo priporoča bolj premožnim starišem, da bi vanj pošiljali svoje hčerke za višjo izobrazbo.

Prestopimo na Primorsko. Tu imamo:

5. Prvi otroški vrtec v Podgori pri Gorici (68 otrok).

6. Drugi otroški vrtec v Podgori pri Gorici (42 otrok).

7. Zabavišče v Pevmi pri Mostu (58 otrok).

8. Zabavišče v Devinu pa 38 otrok.

Kakor znano, se koncentrujejo napor goriških rodoljubov za slovensko šolstvo v društvu »Solski dom«. Naša družba mu je pokroviteljica in brez njene podpore bi se ne bil povzpelo do toliko razvoja. Po naši družbi v mestu Gorici ustanovljena zabavišča je prevzel »Solski dom« in je razširil svoje zavode tako, da jih skupaj oskrbuje sedem. V teh je ob sklepu bilo 982 učencev in učenk.

A idimo dalje! Ob Adriji okrog Trsta vzdržuje naša družba za slovenski življenj:

16. Otroški vrtec na Greti (45 otrok).

17. V Rojani (70 otrok).

V samem Trstu:

18. Stiri razrednice deško pri sv. Jakobu (309 dečkov). Prizidavajo se prostori za peti razred, ki se odpre jeseni.

19. Petrazredno dekliško šolo (313 deklic), kateri je peti razred letos prirastel. Poleg tega podpira:

20. Privatni otroški vrtec gospe Antonije Grmekove pri sv. Ivanu (42 otrok).

21. Privatni otroški vrtec gđ. Dragice Gregorčičeve v Škedenju (45 otrok).

22. Privatni otroški vrtec gđ. Antonije Čargove v Rocolu (56 otrok).

Celo v osrednji Kranjski je morala naša družba prihiteti na pomoč, da se je ustanovil:

23. Otroški vrtec v Tržiču na Gorenjskem (54 otrok).

Častiti skupščinarji! Culi ste veliko števil, da si jih ni mogoče zapomniti. A eno številko si blagovoljno zapomnite vsi, da lahko vsakemu poveste: čemu daruje za družbo sv. Cirila in Metoda. To je 2500 slovenskih otrok, ki bi brez naše družbe izginiti v valovih iredent italijanske in germanške. In če se opozarjamo na okoliščino, da ima osrednja Kranjska največ podružnic in največ prispeva v družbine namene — a ima le en sam družbin zavod, torej učinkovito najmanj dobička, je to le eklatanten dokaz, da ima družba pred očmi glavni smoter: zaprečiti raznarodovanje naše dečce, kjer je v največji nevarnosti. Bratje in sestre slovenske, živite ob mejah naših, osrednja dežela Vas s tem kliče: oklenite se njenega materinega osrčja in napijte se domovinske ljubavi, s katero Vas ona objemlje kot svoje drage sinove in hčerke.

Dobrotniki naše družbe.

Tako živahno društveno gibanje, kakor je razvito na Slovenskem, zahteva tudi ogromnih denarnih žrtv. Narodni danek že skoro presega moči posameznih rodoljubov. Vendar moramo z veseljem konstatovati, da se radodarnost za našo družbo ni zmanjšala, pač pa v zadnjem letu povečala. Dokaz, da čestito občinstvo ve ceniti napore naše družbe; ki zahtevajo ogromnih svot za vzdrževanje šolskih zavodov.

Med dobrotniki — splošno omenimo — se nahajajo mnogobrojna narodna društva, posojilnice, hranilnice, občine in posamezniki. Družbi v prid so prirejala razna društva veselice, zabave, koncerte, slavnostne predstave itd. v družbinih zavodih v Celju, Mariboru, St. Rupertu, Gorici in Trstu.

Nabirke ob veselih in žalostnih dogodkih za našo družbo so običajne; tudi družbini nabiralniki v rodoljubnih hišah še niso pozabljeni.

Družbeni nadzornik Ivan Vrhovnik je spisal »Listi našo slovensko slovesnost«, izšli so kot ponatis iz »Danice«. Istotako pesnik Janez Bile: »Tarbula« in »Smrt pravičnega«, kar se je poslalo zna-

nim rodoljubom, ki so poslali družbi zanje lepih darov.

Trgovske tvrdke izdajajo razne potrebščine v korist naši družbi. V Ljubljani: Bratje Perdan, vžigalice in papirnate vrečice. Ivan Jabačin, kavino primes in sladno kavo. Vaso Petričič, toaletno milo. A. in E. Skaberné, platno. Franc Kollmann, steklene cilindre. Ivan Bonač, svinčnike. V Gorici: Ivan Drufovka, mažo za obutala. V Škornjeli pri Trstu: Janko Trošt, razgle dneva. V Trstu Josip Štoka, cigaretni papir. V Škofji Loki: Matej Žigon, stearinske sveče. V Trstu: Svetko Šerl, biškote. V Ptujju I. N. Peteršič pisemski papir.

Naši časniki drage volje priobčjujejo družbine vesti, v nemajo slovensko občinstvo za družbo ter radi pobirajo darove. Vsem naštetim in nenaštetim s tem izkrena vodstvena zahvala.

Slavna skupščina! Iz teh skromnih podatkov že ste si lahko napravili sliko društvenega gibanja v preteklem letu. Culi ste, da imamo res lepo število podružnic — a če listamo mej njimi, najdemo še dokaj imen, katerih ni tu. O ko bi pač šinila tu in tam iskra slovenske zavesti ter zanetila ogenj pozitivne delavnosti za duševno in gmotno povzdigo našega naroda! Besed je bilo dosti, a videti hočemo dejanja. Vsaj veste, častiti, da moramo Slovenci priboriti si vse z lastnimi močmi. Neumorno delo nas bo ukrepilo, da bomo kljubovali vsem viharjem, ki se zbira nad nami. Kdo ne vidi, da sovrag sili že v osrčje našega ozemlja; da so vsa podjetja, ki jih tujei snujejo mej nami, več ali manj naperjena proti nam! Bodimo vendar na straži, saj se gre za tisto krasno domovino, ki je zdaj še naša, a bi po malomarnosti naši lahko postala tuja! In tu mora nehati vsaka malenkostna osebnost. »Vsi moramo pred očmi imeti le eno veliko zadevo: »Blagor svojega naroda, svoje domovine!«

Zato nas pa mora prevevati ljubezen, ki je nositeljica velikih dejanj, katera gre na skupni blagor. Družbinemu vodstvu to plava pred očmi, vsa družbina zgodovina je temu porok.

Zato Vam, častiti, družbino vodstvo želi take ljubezni strinjajoč se s pesnikom Gregorčičem:

„Saj pač dovolj ognjena,
Ljubav do doma ni nobena“ ...

Vodstvo Vas zagotavlja, da hoče vtrajati pri tem trudapolnem delu za rešitev slovenske mladine; apeluje pa tudi na Vas, da skupščinarje, da nesete seboj ta ogenj domovinske ljubavi, ter ga netite mej brati in sestrami tako, da najde po vsej Sloveniji dejanski odziv pesnikov klic:

»Brodarjem pomoči nesimo,
Naš čolnič pogube otmimo!«

Po tajnikovem poročilu predlaga gosp. prvomestnik, da skupščinarji v znak sožalja za mrtve člane in dobrotnike vstanejo, kar se zgodi. Istotako je bil navdušeno sprejet prvomestnikov predlog, da grede on, g. Svetec in g. dr. Svetina v imenu skupščine k g. okr. glavarju s prošnjo, da izrazi presvetlemu cesarju udanost in zvestobo skupščinarjev.

Mesto obolelega blagajnika g. M. Petelina prečita poročilo g. dr. Svetine. V upravnem letu 1902 je imela družba dohodkov 34.162 kron 74 vin., stroškov 35.232 kron 43 v., torej primanjkljaja 1069 kron 69 v. Ker pa je 31. dec. 1902 izkazal račun 3218 kron 92 v. prebitka, je torej soldo 31. dec. 1902 2149 kron 23 v. Mej dohodki so: Prispevki podružnic 10.859 kron 92 v., pokroviteljstva 2374 kron, dohodki veselice 2285 kron 64 v., podpora obč. sveta ljubljanskega 1000 kron, darila 4 občin 118 kron, posojilnic in društev 2763 kron 75 v., koroških Slovencev 1000 kron, Mohorjanov 224 kron 90 v., novoletni in razni darovi 2091 kron 24 v., zbirke časnikov 3604 kron 91 v., iz nabiralnikov 114 kron, od vžigalic 1800 K, od kave 600 kron, platna 400 kron, volila 3881 kron 57 v. itd.

Mej stroški: Solstvo v Trstu in okolici 17.353 K 91 h, v Gorici 2600 K, na Muti 1638 K 53 h, v Mariboru 1068 K, v Celju 600 K, v Velikoveni 3981 K 16 h, v Tržiču 1401 K 20 h, podpore in nagrade 1970 K, knjige, učila in tiskovine 1700 K 82 h, obresti od dolgov 2444 K 26 h itd.

Skupščina je odobrila poročilo blagajništva in nadzorništva. V vodstvo so bili zopet izvoljeni po pravilnih izstopitvi gg.: Ivan Murnik, M. Petelin, dr. J. Svetina in Andrej Zamejic. Na mesto umrlega g. D. Zagarja je bil v vodstvo izvoljen g. dr. Fr. Stor. V razsodništvo gg.: Andr. Kalan, dr. Majaron, dr. Munda, M. Pleteršnik in dr. Tomišek. V nadzorništvo gg.: O. Dolenc, M. Malenšek, Fr. Povše, Fr. Ravnikar, Ivan Vrhovnik.

Konečno se gospod prvomestnik zahvali vsem došlim skupščinarjem in dobrotnikom družbe ter zaključi zborovanje.

Ob 1. uri je bil skupen obed v prostorih g. Oblaka; mej obedom so se vršile razne napitnice ter je marljivo sviral domaća godba. Prvi je napil g. prvomestnik monsig. Zupan presvetlemu cesarju, dr. Medved narodni Litiji in g. prvomestniku; blag. gospe Gregorčičeve a se zahvali v izbranih besedah zatrjujoč, da hočejo i v bodoče vršiti svojo narodno dolžnost. Blag. gospe Ponikvarjeva iz Trsta v prepleti slovenščini opisuje nalogo narodne žene in matere ter napije uzorno narodni družini Svetčevi. G. župnik Treiber se je zahvalil v imenu koroških Slovencev za sočutje in simpatije ostalih slovenskih bratov proseč nadaljne moralne in gmotne podpore v obupnem hoju za obstanek. Okoli 4. ure so skupščinarji odkorakali v Smartno, kjer jih je pri slavlolu pričakovala zbrana množica mej grmenjem topičev, pevsko društvo »Zvon« in narodna dekleta v pečah, deleč šopke došlim gostom. Imenom občine je pozdravil župan g. Hostnik, gospica Anica Knafličeva pa je presrečno govorila naslednji pozdrav:

Visokochastiti gospod predsednik!
Velečeni gostje!

Z veseljem vas pozdravljamo
in tisočkrat ponavljamo:
Oj, živel, oj, živel! —
navzočnost vaša — naš je smeh! —

O, da bi vaše zlato delo
živelo, rastlo in cvetelo,
kot šopek ta iz mojih rok,
to vam dodeli ljubi Bog!

Zato vas vsi pozdravljamo
in tisočkrat ponavljamo,
kar nam slovenska kri veli:
Oj, živel, oj, živel!!! —

V imenu društva »Zvon« je pozdravil g. pevovodja Pleškovič, imenom gasilnega društva g. Porenta.

Vsem se je zahvalil g. prvomestnik, pevec so izborni zapeli dve pesmi, nato vsi skupaj šli v prekrasno novo dekanijsko cerkev. Konečno se je razvila živahna zabava pri g. Robavu s petjem, godbo in govori. G. tajnik je tu prečital naslednje brzojavke:

Celje: Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene! Naj prvovita dična naša šolska družba! Živel! — Dr. I. Hrašovec.

Čirpan v Bolgariji: S slovenskega juga kličeta prepotrebni družbi: Živela! — Suhadolec, Pour.

Kamnik: Slava vrli družbi, nje uzornemu vodstvu in vsem zbranim zborovalcem. — Marija Fischer, podružnična predsednica.

Kamnik: Iskreni pozdrav rodoljubnim udeležnikom skupščine! Živela vedna ljubav do zapuščene dečce slovenske! Bog in narod! — Rodbina Orožen.

Konjice: Najsijajnejše vspehe v prosepah slovenske mladine žele poštvovalni družbi. — Zdršek, Kumer, Puki.

Krško: Zadržana osebno prisostvovati, pozdravljam pri prepotrebem delu za narod zbrane rodoljube Marija Pfeifer.

Pontabelj: Procvitaj slavna družba! Slava zborovalcem. — Miklavčič, Zeleznikar, Kovač, Svetina, Petač.

Samara: Kakor se v mogočno matuško Volgo, s katere bregov pošiljam zborovalcem svoje pozdrave, zlivajo pritoki skoro vse Rusije, tako naj bi se stekala v našo družbo obilna sredstva iz vse Slovenije. — Zupan Frihar.

Sodražica: Živela družba sv. Cirila in Metoda! Slava vrlému slovenskemu ženstvu! Slava vsem skupščinarjem. — Fajdiga, Ljvrenčič, Vrbič, Miholič, Ivanc, Pirc.

Škofja Loka: Vrli sobojevniki, cvet naroda živel! — Čitalnica.

Tržič: Prepotrebni družbi obili božji blagoslov, vsem zborovalcem slovenski pozdrav! — Ivan Barle, Fr. Ahacič, K. Wider.

Velikovec: Zbranim udeležencem gromovita slava! — Narodna šola.

Žužembek: Strune zapojte milo in glasno za zbrane skupščino. — Godbeni klub.

Žužembek: Gromoviti »Živio« kličejo zbranim. — Josip, Feliks Pehani, Urbandič in družba.

Žužembek: Delujmo neumorno v prid zlati družbi! Živel skupščinarji. — Podružnica.

Žužembek: Neustrašeno naprej v boju za naše najdražje svetinje. Slava zbranim! — Bralno društvo.

Žužembek: Prekoristna družba naj procvitaj! Živel zborovalci! — Župan Vehovec.

Kriza na Ogrskem.

Ogrski ministerski predsednik grof Khuen je včeraj popoldne došel v Lj, kar je pač najboljši znak, da je kriza res akutna. V budimpeštanskih oficijelnih krogih se sicer še vedno noče priznati, da je grof Khuen zato potoval v Lj, da poda cesarju ostavko, marveč pripovedujejo še vedno o tekočih poročilih o parlamentarnem in splošno-političnem položaju. Dohod zunanega ministra grofa Goluchovskega v Lj, ki je naznanjen za nedeljo, dokazuje, da se tu ne

gre za navadno poročilo. Grof Khuen je bil danes popoldne že drugi sprejet pri cesarju v avdienci in se je bržkone že odločila kriza. Z gotovostjo se sme trditi, da je bivši ban sedaj pri kraju s svojo latinščino in da mu ne preostaja ničesar drugega nego podati ostavko. Mogoče pa je seveda, da cesar ostavke sedaj še ne sprejme in da naroči Khuen-Hedervaryju, naj poizkusi še z drugimi sredstvi streti glavo obstručjski kači, morda celo z razpustom parlamenta. Zanimivo je tudi poročilo iz Budimpešte, kako se je ministerskemu predsedniku mudilo za avdienco. Grof Khuen je namreč brzojavno prošil za avdienco in sicer že za včerajšnji popoldan. Tej prošnji je vladar takoj ugodil in ob 4. uri, dobro uro po dohodu včeraj popoldne, je bil Khuen že sprejet v posebni avdienci. Vsprejem je trajal poldrugo uro in je ministerski predsednik obširno obrazložil vse kar mu teži srce. Če je pri tej priliki tudi imenoval eventualnega naslednika, je seve dolejš še povsem negotovo. Koncem avdiencie mu je pa vladar naročil, naj še danes ostane v Lj in se tekom dopoldneva zopet oglasi. Toliko je doslej znano o včerajšnjih dogodkih in Lj. Odločilen je za ogrsko krizo kolikor toliko današnji dan.

Židovski nemiri na Ruskem.

Židovsko časopisje že zopet vpije. V kraju Censtohov na ruskem Poljskem je slovita božja pot, kamor dohaja na dan 15. avgusta mnogo katoliških vernikov. To pa ondote židovske naseljence silno bode v oči in radi bi pritnili na rusko vlado, da sploh prepove to božjepotno romanje, mened, v Kišenevu so se uprli proti židom pravoslavni Rusi, torej se tam ni dalo kdovekaj izposlovati, tu se pa gre za katolike, ki ruski vladi niso tako pri srcu. V to svrho so židje raznesli vest, da nameravajo romarji tem povodom izvesti že dobro organiziran napad na židovsko prebivalstvo, ter na podlagi te izmišljene govorice zahtevali od guvernerja v Petrikovu, naj jim da na razpolago zadostno vojaško moč, s čimur bi se seve katoliško prebivalstvo še bolj izživalo. Guverner je bil pa vendar toliko pameten, da ni ustreget tej židovski želji, še, te govorice niso še nikjer zadostno dokazane. — Seveda bodo židje storili še nadaljne korake in pred vsem tako dolgo izživali katoliško prebivalstvo, da bo to res izgubilo vso potrpežljivost in se uprlo židovski nermarnosti. Kajpada bo potem vse polno krika o nasilnosti katoliškega prebivalstva.

Rusija in morilec srbskega kralja.

Berolinski »Localanzeiger« ve poročati iz Varšave, da je ondota mejna policija ustavila na meji srbske častnike, ki so spremeljali sina srbskega kralja Petra, ter jih ni pustila čez mejo. Ruski poslanik v Belemgradu jim namreč ni hotel dati potrdila na potnem listu, valed česar je bila mejna policija prisiljena tako nastopiti. Ti častniki so bili neki sami zarotniki proti kralju Aleksandru in eden izmed njih je celo ustrelil kraljico Drago. Ruska vlada straži mejo posebno še radi tega, ker bo v kratkem potoval preko nje car Nikolaj in so že davno zastražene vse železniške proge.

Velika stavka v Ameriki.

V Ameriki se je pojavila zopet velika stavka zidarov delavcev. Vršila so se v tej zadevi že dolgotrajna pogajanja mej delavci in delodajavci in zadevnimi oblastvi, a vse brez vspeha. Pred dvema mesecema je Morgan napel vse sile, da konča stavko, ki bi bila umevno imela za posledico popolno prenehanje dela v železni konstrukcijski stroki in bi moralo praznovati neprosto voljno pol milijona delavcev. Ta poskus se pa Morganu ni posrečil in nastopila je katastrofa. V Novem Jorku počiva vse zidanje in mnogo je takih stavbinskih podjetništev, ki se v tej veliki vojski ne bodo mogli vzdržati ter bodo morali napovedati »krah«. To je tem umiljeveje, ker je n. pr. ena sama newjorska tvrdka sklenila pogodbe za 20 milijonov dolarjev, ki jih sedaj ne more izpolniti. Stavka je sedaj razširjena po mestih Novi Jork in Brooklyn a se je bati, da se ne pojavi tudi drugod.

Iz brzojavk.

Česki narodni svet se snide tekom tega meseca v Pragi. Glavni razgovor bo o skupnem postopanju vseh čeških strank. — Izločitev Galicije in poljskega dela Šiezije iz kompetenc drž. zbora je zahteval izvršilni odbor poljske ljudske stranke minuli torek v Krakovu. Poročevalec je bil posl. Stapiński. — Kdo bo reški guverner? Neki ogrski list poroča, da je za Szapary-jevega naslednika odbran sedanji nadžupan grof Cenk Csaky. — Cesar Viljem na Dunaju. Nemški cesar doše na Dunaj 18. septembra in ostane ondi dva dni. Odtod gre na Ogrsko. — Kralj Edvard na Dunaju. Angleški kralj se na potu iz Marinih varov vstavi za dva ali tri dni na Dunaj. — Japonci si žele vojske? Japonski profesorji imajo v zadnjem času predavanja o potrebi vojske.

Potrebo dokazujejo na podlagi podatkov iz vojnega ministerstva. Prebivalstvo baje splošno zahteva vojsko, vlada pa skuša to gibanje udušiti.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. avgusta.

Petindvajsetletnica bitke pri Jajcu je danes. Pri tej bitki se je odlikoval posebno naš domači pešpolk št. 17. Major Kerček je dejal o naših vojaki: „400 kranjskih vojakov poveljujem in če ti padejo, obleži nasprotnika 4000.“ Kranjski vojaki so s svojim pogumom odločili zmago. Vojvoda Vrttembergi, vrhovni poveljnik se je izrekel, da Kranjci stoje kakor kamenitni stebri, ki se ne omajo. Sedaj je ondi cvetoč kraj. Pri okupaciji Bosne in Hercegovine so bili naši vojaki najboljši. To bi nas posebno navdajalo z veseljem, ako bi tudi po vojski Slovenci želi tako hvalo, kako jo žanjejo vedno takrat, ko z levjim pogumom prelivajo za državo svojo kri.

Shodi na slovenskem Stajerskem. Slovensko društvo priredi v nedeljo, dne 9. avgusta 1903 ob 3. uri popoldne v Murševski gostilni pri Sv. Petru pri Mariboru zborovanje, pri katerem bodeta govorila odvetnik gosp. dr. Glaser o gospodarskih težnjah štajerskih Slovencev, in odvetnik g. dr. R. Pipuš o raznih političnih vprašanjih. — Shod državnoborskih in deželnozborskih volivcev bo v Majšpergu v nedeljo, dne 16. avg. t. l. popoldne. Poročal bo poslanec g. dr. Ploj in drugi. — Na Spodnji Poljskavi delajo se priprave za političen shod, ki se ima vršiti v nedeljo, dne 16. avgusta ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne gosp. Dragotina Hrastnika. Zborovanje skliče slovenjebistriško politično društvo in bodeta poročala oba poslanca. O narodnem šolstvu obljubil je govoriti g. dr. Vekoslav Kukovec iz Celja.

Slovenski shod na Koroškem. Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem priredi v nedeljo dne 16. avgusta t. l. shod pri p. d. Miklunu na Ročici pri Kotmarivasi. Začetek točno ob 4 uri popoldne. Vspored: 1. Pozdrav. 2. Delovanje koroškega deželnega zbora. 3. Naš narodni in politični položaj. — Za kaj se gre? 4. Raznoterosti. S shodom je združena cesarska slavnost s slavnostnim govorom, petjem in presto zabavo. Pri slavnosti sodeluje slavno pevsko društvo »Drava« iz Glinj in gg. tamburaši »Bisernice« iz Celovca. V slučaju skrajno neugodnega vremena se preloži shod in slavnost na nedeljo 30. avgusta.

O boleznih č. g. dr. Fr. Žigona se poroča: Č. g. dr. Fr. Žigona, profesorja modroslovja v goriški bogoslovnici, je v ponedeljek okoli poldne obšla slabost. Našli so ga potem v spalnici v nezvesti na tleh ležečega. Mislilo se je s prva, da je kaj hujskega, pa se je kmalu pokazalo, da ga je omamilo neko zdravilo, katero je rabil. Hvala Bogu, da se je zdravje zopet vrnilo. To veselo vest naznanjamo vsem častitim sobratom, ki so se na nas obrnili. Bog ohrani vrliga profesorja in iskrenega slovenskega rodoljuba mnogo, mnogo let v prospeh sv. cerkve in čast milega naroda!

Imenovanje. Deželni živinozdravnik g. Ivan Demšar v Mokronogu je imenovan za zdravstvenega asistenta pri deželno-vladnem zdravstvenem oddelku.

Imenovanje. Č. g. Peter Stefan, kaplan pri Sv. Magdaleni pri Mariboru, je imenovan vojaškim kuratom v Gradcu.

— **Umrli** je v Naklem posestnik in trgovec g. Matevž Ažman v 79. letu svoje starosti. Bil je vzoren gospodar. — Umrli je v Sv. Vidu na Stajerskem posestnik g. Anton Žogon, načelnik kranj. šol. sveta pri Sv. Vidu. — Umrli je v Novem mestu sin č. kr. naddavkarja g. Fran Šešek cand. iur. in č. kr. poročnik v rez.

— **Veselica v Stepanji vasi.** Prostovoljno gasilno društvo v Stepanji vasi priredi jutri dne 9. t. m. vrtno veselico v gostilni pri gospodu Josipu Anžiču po domače Soršu. Pri koncertu sodeluje domača godba. Pevske točke izvršuje iz prijaznosti

mešani in moški pevski zbor izobraževalnega in pevskega društva v Stepanji vasi pod vodstvom društvenega pevovodje gosp. P. Baloha. — Začetek ob 3. uri popoldne. — Vstop prost. — Med vpredom srečlov. — Dobitki se hvaležno sprejemajo pri načelniku ali pa pri gasilničarju gosp. Anžiču. — Čisti dohodek je namenjen za gasilno crodje. Odbor.

— **Ceško slovenski krožek iz Prage** priredi prihodnjo nedeljo dne 9. t. m. sestanke na Jesenicah, kamor pride tudi nekaj Čehov iz Prage.

— **Bled.** Do 31. julija 1902 je prišlo na Bled 798 strank s 1387 osebami, leta 1903 pa 716 strank s 1715 osebami. — Na Bledu se mudi z 31. julijem 1903 372 strank z 848 osebami.

— **Vsi planeti se bodo videli.** Te dni nastopi izredni slučaj, da se bode v večernih urah videlo vseh pet glavnih planetov, katere se s prostim očesom more videti. Mesec stoji 7. t. m. nad Saturnom, 11. t. m. nad Jupitrom. Posebno ostre oči bodo videli tudi šteti glavni planet Uranus, levo pod Marsom.

— **Izgubil** se je pred Božičem dvajsetletni deček Fran Sinkovec iz Ljubljane. Zbežal je od doma baje radi slabega šolskega izpričevala. Kdor bi slučajno o njem kaj vedel, naj to sporoči njegovim starišem Dolenjska cesta 19.

— **Razpisane** so naslednje učiteljske službe: Do 31. avgusta služba nadučitelja na trirazrednici v Borovnici ter učitelja-vodje na enorazrednici v Sori; do 21. avg. pa služba nadučitelja na dvorazrednici v Bučki; učitelja-vodje na dvorazrednici v Čatežu ter mestni učitelja na trirazrednicah v Vel. dolini in Raki.

— **Brat ustrelil sestro.** Iz Polhovega Gradca. Franc Lben, 12 letni sin tukajšnjega trgovca je ustrelil včeraj 6. t. m. svojo 7 letno sestro. Igral se je z nabasano puško, katere se je sprožil in strel zadell je sestro v vrat; bila je na mestu mrtva.

— **Iz Krapine,** 3. avgusta 1903. Kneipovo kopališče v Krapini obiskalo je do sedaj preko 200 gostov, in če se pomisli, da je bilo kopališče otvoreno šele početkom meseca julija — je vendar dosežani vspeh jako povoljen. Med drugimi gosti so tudi rektor magnifikus g. Vekoslav Klaič državni poslanec g. Vekoslav Špindič prečastiti gospod Ivan Fabris, kanonik iz Dubrovnika, vseučilišni profesor g. Bauer iz Zagreba in mnogi drugi odlični gosti. Včeraj bila je veselica v kopališčnem parku v Dolcu, pri kateri priliki je tukajšnje tamburaško in pevsko društvo vprizorilo opereto »Matek i Janica«, ki je izpadla na občno zadovoljnost. Bili so prisotni tudi tamburaši iz Vukovara, kateri so odigrali in odpeli poslancu Špindiču pri njegovi m. z. hrvatski pesmi, na kar se je on globoko gneten med klici »Živijo Špindič« zahvalil, naglasivši osobito, da je tu našel pravo hrvatsko zavest, za kar je zopet iz tisoč grl zaoril klic »Živio Špindič.« Zvečer zažgal se je umetelen ogenj, na kar se je pričel prav živahen ples. S tem smo zaključili našo včerajšnjo zabavo, s željo, da nam slavno kopališčno ravnanstvo priredi še več takih izvanrednih užitkov. I. B.

— **Veselica kat. društva rodel. pomočnikov v Skofji Loki.** Kat. društvo rokodelskih pomočnikov v Skofji Loki priredi s sodelovanjem ljubljanskega kat. mladeniškega društva v svojem domu veselico v nedeljo, dne 9. avgusta, ob 8. uri zvečer. Vspored: 1. Iz brv. Primorja, tamburaški zbor, J. Brož. 2. Himna, tamburaški zbor, M. Farkaš. 3. Venec vojaških pesmi, tamburaški zbor, J. Bartl. 4. Po zaklad, igra s petjem v dveh dejanjih. — Priredil Fr. S. Fiažgar. Vstopnina: Sedeži 1. in 2. vrste po 1 K., 3. 4. in 5. vrste po 80 vin., drugi sedeži po 60 vin., stojišča po 40 vin.

— **Domovinstvo moštva finančne straže.** Ministerstvo za notranja dela je v nekem slučaju zadnje dni izreklo, da zadobi moštvo č. kr. finančne straže, ki je že definitivno nastavljeno v svoji službi, v tisti občini (mestu, trgu ali vasi) svojo domovinsko pravico, kjer služi. Ti organi so smatrati namreč enako državnim uradnikom in slugam, kar je samo po sebi in njih službeni pragmatiki umljivo.

— **Diletantje v Radečah** prirede v soboto dne 15. avg. zvečer ob 8. uri in v nedeljo dne 16. avg. t. l. popoldansko ljudsko predstavo, in sicer narodno igro »Deseti brat« s prijaznim sodelovanjem pevskega in tamburaškega društva »Kuma«. Pevske točke spremlja na glasoviru iz prijaznosti g. I. Kamnikar. Kulise slika naš jako spretni domači slikar g. Fr. Ulli. Cene prostorom so vzlic tolikim stroškom in trudu jako nizke ter bo s tem vsakemu prilika dana ogledati si narodno življenje naše mile Dolenjske v polupretreteklem času. Priprave vrše se velikanske in upati je, da bo tudi igra v vsakem oziru dobro uspela. Pričakuje se pa tudi od p. n. občinstva, da se bode odzvalo v polnem številu. Upamo tudi, da poseti našo krasno dolinico ob tej priliki kolikor mogoče veliko gostov iz bližnje in bolj oddaljene okolice!

— **Od Sv. Gregorija** se nam piše: V sredo smo izvedeli veselo vest, da imamo novega papeža. Velicavno mogočno zapeli so v mraku zvonovi in oznanjevali župniki in daleč na okoli, da ima sv. cerkev spet poglavarja. Nato pa je zažarelo čez deset kresov po holmih gregorskih, izrazujočih srčno veselje vernega ljudstva. Ko bi se bilo to prej oznanilo, imel bi gotovo vsak hrib svoj kres, no se bo pa to popravilo v soboto pred zahvalnim cerkvenim opravilom. V četrtek dopoldne pa je zaplapolala velika papeževa zastava raz zvonik. — Na dan papeževe izvolitve imeli smo tudi pri nas konklave — volitev občinškega odbora Dvorjancem in še nekaterim drugim gospodom se je kaj črno pokadilo pod nos. Katoliško-narodna stranka je sijajno zmagala, nasprotniki »ramotno propadli. Vsa čast vrlim Gregorcem!

— **Zidovska pekarna v Gorici.** Zid Döfles je napravil v Cpresni ulici veliko pekarno, s katero hoče tekmovali z domačimi peki. Kakor čujemo, ugovarjajo gorški peki slovensko, da bi prodajalci jestvin in drugih reči pomagali razprodajati kruh iz te židovske pekarnice.

— **Novice s Koroškega.** V Rožeku je umrl župan Alojzij Zimek, oskrbnik kneza Friderika Liechtensteina, v starosti 70 let. — Stalno nastavljena je v St. Jakobu v Rožu dosežanja provizorična učiteljska gsp. Olga Sivic. — 45 let stara Marija Dobernik v Porečah na Gori je tako nesrečno padla pri trgatvi črešenj raz drevo, da je tekom 3 dnj umrla. — Pri zidanju protestantske cerkve v Beljaku padel je delavec Simen de Lenardo iz Udine raz streho in se nevarno pobil. — Na potu k zdravniku je v Starem dvoru nanaglomala umrl 36 letni Peter Kestl iz Poreč.

— **V Savinskih planinah** opazujejo še precejšnje turistično gibanje. Na Jezerškem pod Grintovcem je polno Čehov, sploh je to prava češka kolonija. V Logarjevi dolini najdeš vsak dan tujce. Tudi na Ojstrici bilo je že precej izletnikov. Prvi so bili letos na Ojstrici 15. junija. Sploh se opaža, da bode letos v Savinskih planinah število turistov in izletnikov večje, kakor je bilo prejšnja leta. Minuli teden mudil se je v tem pogorju vseučilišni profesor dr. Murko v spremstvu prof. Členšeka, ker je študiral stavbo in vredbo hiš in poslopj v Savinskih planinah, o katerem predmetu hoče spisati študijo. Gospodje duhovniki lahko mašujejo v kapelici pod Ojstrico z raven Kosebkeve koče (1770 m).

Ljubljanske novice.

Velikemu dobrotniku v slovo. Prejeli smo naslednje vrtice: Te dni odhaja iz Ljubljane na svoje novo mesto v Reko v vseh slojih ljubljanskega prebivalstva dobro znani vojaški štabni zdravnik gosp. dr. Jos. Stare. Ta blagi gospod, kot znano, ubožnim bolnikom ni nikdar računal niti vinarja za zdravljenje, in to večkrat celo tedaj, če je prihajal na dom. Njegova prijaznost in sočutje s nižjim stanom sta bila vobče znana. In sedaj, pred odhodom, se je ta blagi gospod šel celo na dom poslavljat od svojih pacientov-revežev, od katerih ni imel nikdar nobene gmotne koristi. Sam sem videl, kako so ob nekem takem trenutku solzila se očesa hvaležnega bolnika in sočustvujočega zdravnika. Sedaj odhaja, mi pa kličemo za njim: Bog Vam bodi plačnik!

Umrli je v Ljubljani na Martinovi cesti št. 22, posestnik in mesar gosp. Josip Hauptmann.

Prvi vhod na škofovem zemljišču pri sv. Petru se je izvršil včeraj. G. stavbeni mojster Val. Accetto je namreč prišel z izkopavanjem temelja za dvojno enonadstropno hišo, ki se zgradi do prihodnje pomladi ob Martinovi cesti. V kratkem se prične z zgradbo nadaljnjih hiš. Skupno je dosej na tem zemljišču že prodanih do 30 parcel.

Glas iz občinstva. Na Opekarski cesti v Velikih čolnarskih ulicah za g. Oroslava Dolencevo hišo in v obližju se zbirajo vsaki večer neki kričači ter ne pojo, ampak rjovejo pozno v noč. Človek komaj čaka, da se po hudi dnevni vročini zvečer ohladi na prostem pred hišo, mora pa ali ostati v sobi, ali pa poslušati to kričanje. Ali nikdar ne hodi tod mimo mož postave, da bi te neljube »pevce« prepodil? Če kdo v mestu po noči samo malo glasneje govori, mu je že za petami. Ali ne veljajo tudi za Opekarsko cesto in nje okolico iste odredbe?

V deželno bolnico se pripeljali včeraj 48 let starega posestnika Franca Brodnika iz Medna št. 22. Mlatilnica mu je zmečkala levo roko tako, da so mu jo morali odrezati.

Pri stroju ponesrečil. Ivan Bedini, klepar pri Kornu v Slomškovi ulici, je danes jutraj ponesrečil. Stroj za vrtnje lukenj mu je odrezal sredinec na levi roki.

Pod trugo. Včeraj zvečer igral se je 6-letni gostilničarjev sin Jernej Jelanič, stanujoč na Stari poti št. 1, na dvorišču in se splazil na neko trugo, katere se je na njega prevrnila in mu desno nogo v stegnu po-

polnoma zlomila. Ponesrečenega dečka so prenesli v bolnico.

Srebrno uro je našel v Lattermanovem drevoredu restavrat g. Fr. Novak iz Svicarije. Dobi se pri njem.

Zgubljen poročni prstan. V nedeljo dne 2. t. m. je bil v mestu ali kakim gostilni izgubljen zlat poročni prstan s črkami M. Č. in datumom 2./10. 1897. Najditelj naj bi ga oddal proti nagradi na sv. Petra cesti št. 48.

V Ameriko in domov. Danes ponoči je odpotovalo v Ameriko 10 oseb in ravno toliko se jih je danes jutraj vrnilo iz Amerike.

Koncert »Ljubljanske društvene godbe« bode v saboto dne 8. avgusta t. m. na vrtu gosp. Hafnerja sv. Petra cesta. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin. — V nedeljo dne 9. avgusta t. m. priredi »Društvena godba« zajuterkovalni koncert na vrtu gosp. Hafnerja sv. Petra cesta, od 10. do 12. ure dopoldne. Vstopnina prosta.

Balkan.

Predvčerajšnjem vrnila se je v Ildiz Kiosku izvanredna ministerska seja in vojno posvetovanje. Tekom seje je veliki vezir pozval k sebi bolgarskega eksarha, od katerega je zahteval, naj upljiiva na bolgarsko prebivalstvo v tem smislu, da bi isto položilo orožje, ker sicer da se energično potlači ustaja, o čemer da bodo trpeli tudi nedolžni. Eksarh je odgovoril, da je težavno upljivati na oborožene ustaške čete.

Porta javlja, da se je v vilajetih Monastir in Skoplje pojavilo 16 novih ustaških čet ter da se je v obeh teh dveh vilajetih zadnje dni vršilo več bitk z ustaškimi četami.

Ustaši so na železniški progi Solun-Monastir na več mestih podrli železniški tir ter železniški in državni brzojav.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Cesar je izdal ročno pismo na škofa Mayerja, v katerem istemu čestita in ga v priznanju imenuje tajnim svetnikom. — Nov zlati rudnik. Iz Davsona se poroča, da je najditelj zlatega polja Klondike našel sedaj novo rudnik v pokrajini reke Pelly. Močnina zlata se vidi tukaj večja, nego v Klondike. — Žrtevgora. V jezero Widsee padel je, kakor se poroča iz Praysa na Tirolskem, bankirjev sin Ernst Maynus iz Hanoverja, ko je iskal planinke. — Najdena bomba. Ječar dež. sodišča v Zagrebu je našel v kleti drž. sodišča dinamično bombo. Bomba je bila izvestno še za časa zadnjih dinamičnih atentatov položena tja, a se ni vžgala. — Srbske častnike, katere je poslal kralj Peter nasproti svojemu sinu, ruska vlada ni pustila preko meje, češ, da so bili udeleženi pri umoru kraljevske dvojice. Radi tega so morali častniki sina kralja Petra pričakovati na Dunaju. Meji častniki je bil tudi poročnik Živković, ki je v krvavi noči odprl zarotnikom vrata v konak. Tajnik kralja Petra dr. Nenadović ga je na dunajskem kolodvoru poljubil. — Humbertova hoče za pričo pri svoji obravnavi tudi iustičnega ministra Vallé. — Ponesrečene redovnice. Pri odhodu redovnic iz Issarlesa na Francoskem se je prevrnil voz, v katerem ste bili dve redovnici. Ena redovnica je bila na mestu mrtva. — Potres so zopet čutili v Zaffarana, Milo in Calvilla na Laškem. — Potovanje ruskega carja. Ob ruski meji so radi potovanja carja v Skiernewice ostre varnostne naredbe. Ob železniški progi je postavljen vojaški kordon. — Stavka stavbinskih delavcev se je v Ameriki zopet pričela. V New Yorku se pri stavbah nič ne dela. Podjetniki se ne udajo, dasi je gotovo, da bodo nekateri denarno uničeni. — Proti Armencem turški prebivalci pripravljajo nove napade posebno v Erzerumu. Armenci beže. — Ruski trgovski muzej ustanove v Belgradu. — Umrli je v Porečah ob vrbskem jezeru profesor na rudarski akademiji v Ljubnem Franc Kuppelwieser. — Katedrala se je podrla. Zgorenji del fasade katedrale v Foglino na Laškem, ki se sedaj zida, se je podrli. Štiri zidarje je ubilo, več ranilo.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospod Avg. Trojanšek, stud. iur., nabrano o priliki nove maše č. g. A. Kreča v Trzinu, 35 K. — G. Feri Souvan v Ljubljani 10 K.

Za novo cerkev na Bledu: G. Feri Souvan v Ljubljani 10 K.

Za slovensko katoliško politično društvo na Koroškem: G. Feri Souvan v Ljubljani 10 K.

Za pogorelce v Slovenjem gradu: Nabrano v zakristiji Srca Jezusovega v Ljubljani 15 K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Novi papež Pij X.

Dunaj, 7. avgusta. (C. B.) Povodom izvolitve novega papeža je bila danes v krasno ozaljšani stolnici sv. Stefana slovesna zahvalna božja služba, ki jo je opravil pomožni škof Marschall. Vdeležili so se je ministerski predsednik Koerber, na Dunaju prisotni skupni in avstrijski ministri, zastopniki ogrske vlade, številni člani diplomat, zastopstva, dvorni in državni dostojanstveniki, generali, zastopniki državnih, avtonomnih oblastev, korporacij in društev ter mnogobrojna množica vernikov.

Dunaj, 7. avgusta. Nekateri uradni listi skušajo dementirati poročila o vetu Avstrije pri konklavu. Drugi listi vstrajajo pri svojih poročilih.

Rim, 7. avgusta. Papež Pij X. bo stanoval nad dosedanjim stanovanjem Leona XIII. Njegovo stanovanje bo torej v tretjem nadstropju. Včeraj je sprejel prvi Petrov novič v znesku 12.000 lir iz kraja Lecato pri Milanu.

Rim, 8. avgusta. Listi sedaj poročajo, da je veto za Avstrijo vložil kardinal Gruscha. Nekaj trenutkov, ko je to storil in izjavil, da ima pooblastilo, je bilo vse tiho, na to se je začelo mrmanje. Nato je vstal Rampolla in pogled upirajoč vedno v oltar izjavil, da si on ne želi najvišjega cerkvenega dostojanstva, katerega ni vreden, vendar mora protestirati v ime cerkvene svobode proti vetu. Kardinali so odobraval izjavo Rampollovo. Kardinal Macchi je zaklical: „To je kričanje!“ Rampolla je baje tudi izjavil, da veto ne bo na čast Avstrije.

Budimpešta, 7. avgusta. Danes je sprejel cesar grofa Hedervarya v avdijenci. Listi pravijo, da je Hedervary že podal svojo ostavko, a da se cesar še ni odločil. V par dneh se cesar odloči.

Budimpešta, 7. avgusta. Budimpeštanski listi poročajo, da je pred preiskovalno komisijo poslanec Geza Polony izjavil, da je denar, katerega je imel Dienes, od nadvojvode Frana Ferdinanda (?) in da je denar prinesel neki Janovšek ljubi Dienesovi. To vest je seve sprejeti z največjo rezervo.

Zagreb, 7. avgusta. Čuje se, da poslanec dr. Derenčin namerava izstopiti iz združene opozicije.

Belgrad, 7. avgusta. Na tukajšnjem kolodvoru je bilo zaplenjenih mnogo patron in streljiva, kar so hoteli pomagati makedonskih vstašev vtihotapiti v Bolgarijo.

Sofija, 7. avgusta. Posebne izdaje listov makedonskega odbora javljajo, da so vstaši v boju v pokrajinah od Debarja do Prilepa in Monastirja. Bilo je že mnogo bitk. Več turških vojakov je ubitih, mnogo poslopij požganih.

Dunajska borza

dné 7. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100:30
Skupni državni dolg v srebru	100:23
Avstrijska zlatna renta 4%	120:80
Avstrijska krona renta 4%	100:60
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	93:05
Ogrska zlatna renta 4%	120:10
Ogrska krona renta 4%	98:95
Ogrska inv. renta 3 1/2%	90:25
Avstro-ogrsko bančne delnice	15:85
Kreditne delnice	661:75
London vista	239:27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž.	117:40
20 mark	23:48
20 frankov	19:06
Italijanski bankovci	95:15
C. kr. cekini	11:28

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice
po niski ceni.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebesno	Padačina v 24 urah v mm.
6	9. avg.	739.1	21.2	brazveč	obl.	
7	7. avg.	739.4	18.5	sr. jvzh.	*	0.0
8	2. popol.	738.2	22.3	sl. jvzh.	*	

Srednja večerajšnja temperatura 21.4°, normale 19.5°

Zitne cene

dné 7. avgusta 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K	7:38	do	7:39
april		7:61		7:62
Rž za oktober		6:21		6:22
Oves za oktober		5:35		5:34
Koruzna za avgust		6:10		6:11
september		6:12		6:13
„ maj 1904		4:88		4:90

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaska	K	—	do	—
Rž južne železnice		7:60		8:5
Rž		6:45		6:60
Ječmen		6:7		7:60
„ ob Tisi		6:40		7:50
Koruzna ogrska		6:55		6:75
Cinkvant		7:0		8:—
Oves srednji		5:8		6:5
Fizol		—		—

863 1—1

Tužnim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeno soprogo, o. i. roma oče, stari oče in stric, gospod

Matevž Ažman

posestnik in trgovec

danes ob pol 1 uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umiranje, v 79. letu mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rankega bo v soboto, dné 8. t. m. ob 9. uri dopoldne na pokopališče v Naklem v lastno rakev.

Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin

Naklo, dné 6. avgusta 1903

Marija Ažman, soproga. — Ivan, sin — Marija, Franja omož. Cankar, Ana omož. Jerala, Nežika, hčere. — Jakob Jerala, Leopold Cankar, zeta. — Mici, Frančišek, Alojzija, Anica, Milka, Jožko Jerala, Alojzij Matjan in Ivan Cankar, vnuki in vnukinje.

Zahvala.

Dné 21. julija 1903. je strela poškodovala zvonik podružnice v Pudobu župnije Stari trg. Vsajemna zavarovalnica v Ljubljani je takoj izplačala brez ugovora vso škodo 200 kron. Podpisano predstojništvo si šteje v dolžnost, da se omenjeni zavarovalnici iskreno zahvaljuje tem potom ter jo vankomur toplo priporoča.

Pudob, dné 5. avgusta 1903.

Za cerkveno predstojništvo:

P. Hauptmann,

župni uprav.

Franz Avsec, Matej Mlakar

ključarja.

V gostilni

Rožna dolina

na Glincah pri Ljubljani

pekli se bodo na različni jagnjeti

v nedeljo, dné 9. avgusta

ob priliki cerkvenega proščenja.

K obilni udeležbi vljudo vabi

Martin Pogorelec,

1028 1—1

gostilničar.

Odvetniškega koncipijenta

sprejme takoj

Dr. Josip Furlan,

1012 3—2

odvetnik v Ljubljani

Circus Victor

Latermanov drevored.

V soboto, dné 8. avgusta 1903

High Life predstava

nastop umetnikov in umetnic prve vrste in predstava najzborneje v naravi in šolsko dresiranih konj.

Mej temi:

mistr Melville, slav. jokej.

Gospa ravnateljica Cenci

s svojim v naravi in šolsko izbornu dresiranim konjem.

Bolero

fantastični jahalni prizor.

jezdi

v originalnih španskih

kostumih

gospa ravnateljica Viktor.

1013 2

Za obilen obisk prosi spoštovanjem

ravnateljstvo.

Učenec

14 do 15 let star, zdrav in krepek, poštenih starišev, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom na deželi. 977 4—3
Kje, pove upravništvo „Slovenca“.

V združ. domu kmetijske posojilnice na Dunajski cesti

oddaja se

7 stanovanj

po tri in štiri sobe z vsemi pritliklinami ter

2 prodajalnici

za selilni termin 971 3—3

1. novembra t. l.

Po dogovoru zamorejo se ista še poprej v najem oddati.

Pojasnila v pisarni kmetijske posojilnice med uradnimi urami.

G. Tönnies

tovarna za stroje

Ljubljana

priporoča kot posebnost

žage in vse stroje

za obdelovanje lesa.

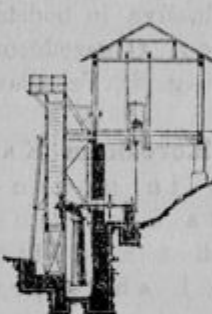
Turbine.

Sesalno plinski motori

najcenejša gonilna sila, 1 do

3 vinarje za konjsko silo

na uro

905 26—5

Slaznemu občinstvu si usojam naznaniti, da se preselim z dnem 5. avgustom t. l. iz dosedanje gostilne pri „Zajcu“ na Rimski cesti štef. 4 na

1001 3—2

Rimsko cesto štef. 24

to je na vogalu Rimske-, Bleiweisove- in Tržaške ceste nekdanj pri „Jagru“.

Ob tej priliki se najpristrčnejše zahvaljujem vsem častitim mojim gostom in odjemalcem posebno mojim stalnim gostom kakor častitemu omizju na „Kliniki“, „Glasbeni Matici“, „Sokolu“, „Merkur-ju“, „Slavcu“ itd., ter jih uljudno prosim še za nadaljni obisk ozir. odjemanje in se splošno priporočam slavnemu občinstvu za blagohotno naklonjenost, ker se bodem po celej zmožnosti potrudil v moji popolnoma na novo opremljeni restavraciji z najboljšo postrežbo poslužiti, kakor z najboljšim pristnim vinom razne vrste, izbornim pivom, gorkim in mrzlim jedilom po najnižji ceni. Na razpolago bodem imel več pripravnih sob za klube, društvene seje i. t. d. v zabavo tudi billard ter vse druge dovoljene igre kakor tudi prijeten senoniat vrt.

Točilo se bode sledeče vino:

Istrijsko rumeno	liter	32 kr.
Bizelsko rudeče	„	36 „
Dolenjski cviček	„	44 „
Goriška rebulja	„	48 „
Refoško	„	48 „
Završko	„	48 „
Jeruzalemsko iz leta 1895	„	60 „
Ljutomersko iz leta 1887	„	80 „
Klosterneubursko štiško, belo	„	80 „

Vsa ista vina oddajam tudi v sodcih po najnižji ceni.

Nadalje imam na razpolago naslednja vina v butilkah:

Kahlenberško	iz leta 1968
Gewürztraminer	1882
Franzhäuser	1882

Klosterneubursko in konventno vino vsa iz samostanske kleti Štiff v Klosterneub.

Nadalje imam: Ljutomerski biser

Jeruzalemsko

Vipavski „Zelen“

Voslovsko, Grumpoldskirchsko

Lissa belo, Grško črno iz sušenega grozdja

Pelinkovec, Champanjec i. t. d.

Z vsem spoštovanjem

Avguštin Zajec
restavrater.

„Zajec“ se je preselil iz Rimske ceste št. 4 na Rimsko cesto št. 24.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri krebzanjih, pri izkrebzanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako krebzanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavno. 134 229